

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомы, БМАССР-эй Верховно
Советэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомы орган.

№ 241 (6961)
ОКТАБРИН
16
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1954 он

Сэн 20 мунгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО

ТОГУУД ДЭЭРЭ ТҮХЭРЭЭН СҮҮДХЫН ХҮДЭЛ-
МЭРИ ЭМХИДХЭХЭ. Б. Иванов. — Эмхигүй ажалтай
газарт. В. Седунов. — Үрэнэ хаалгыг хаяар дүүргэхын
түлөө (1-дхи ноур).
ХҮДӨӨ АЖАХЫН БҮХЭСОЮЗНА ВЫСТАВКЭ
ДЭЭРЭ (1-дхи ноур).
Жамбал Дармаев. — Алдарт Москва ошожо ерээб
(1-дхи ноур).
Түрүүшүүлэй, наукин туйлалтыг түрэл колхоздоо хэ-
рэглэе (2-дохи ноур).
ХОИРО ЖЭЛДЭЙ ВЫСТАВКЫН КАНДИДАТ БО-
ЛОХООР АЖАЛЛАЙ! Ц. Баторов. — Үбнэ ногоонын

ургаса саашадань дэ-шлүүлхэбли. А. Воронцов. —
Иймэ асуудалнуудыг шийдхэхэ шухала. П. Фомина. —
Үнэинээ 6000 литр һу наахын түлөө (3-дахи нсур).
М. Николаев. — Концерт харуулхана колхозуудта га-
раба (4-дхи ноур).
Германска Демократическэ Республикын табан жэ-
лэй ойтой лашарамдуулан Берлиндэ үргэн шингын ми-
тинг болобо (4-дхи ноур).
Гэртэгдэнн вермахтыг гитлеройскэ генералууд
толгойлно (4-дхи ноур).

Багшанар тухай халуун анхарал табия

Уржа ябаа залуу үетэни ком-
мунистическээр хүмүүжүүлхэ гэшээ
түрын удхашанартай хэрэг
Эгээл тиммээ Коммунистич-
еск парти, Советскэ правительство
аарай гэгээрэлэй хүдэлмэ-
ри эрид шууд найжаруулха хэ-
тэ мүнгэ өөри гамнаагүй, ма-
нэй библиотекэнууд улам олоо-
н үргэн уужам ороной газар ноу-
рдуулар хаа хаанагүй хургуулин
шэнэ хэдэн дабхар байшан-
д, Пионерүүдэй ордонууд, үхи-
дүүнэй библиотекэнууд улам олоо-
н бодхоогдоо байна. Тэрэннээ
шэнэ жэл бүхэндэ хэдэн мянган
багшанар бэлдэхгэдэжэ гарана, олон
хэдэн хэлэг ном дэбтэрнүүд хэ-
бэнэ.

КПСС-эй XIX съездын түүхэтэ
хүдэлмэринүүдэ дүүргэлтэ болгон,
1954 оной бурлалсалэй жэлдэ
манай ороной, тэрэ тоодо республи-
канын хургуулин шэнээр зо-
вондогон програмнууд ба бурлал-
салэй түсүүдээр хүдэлмэрилжэ
хэбэнхэй, мүн тэршэлэн олохон
хүдэлмэринүүд шэнэ номууд абтан-
д. Зүгөөр, үхибүүдэ эрдэм нау-
кын үндэснэ хургуулин танил-
дуулахдаа, гансахан номууд дээрэ
гэжэ тайбарилха бэшэ, харин бодото
хэбэйдэ даалда протырын орожо, со-
циалистическэ прыблительность ба
үрэнэ ажахын гол зорилгонуудыг
тэрэннээ ойлгуулха, ажалай дүй дүр-
лэлтэй болгохо, ерээдүйн ажал-
тануудта хэрэгтэй зүйлнүүдэ тэ-
рэннээ хэлэжэ үгэхэ гэшээ мүнөө
үрэнэ юуннээшэ шухала болоод бай-
на.

Элэ бүгдэһөө шалтагаалжа, хур-
гуулин экин классуудта тусгаар
ажалай ургууд бин болгодогон ба
тууда хургуулин табдахнаа арба-
дүрээрхэй классуудта лаборато-
риуд ба хургуулин шадарай тур-
галган участогуудта ажаллаха,
колхозууд, совхозууд, МТС-үүд ба
промышленна предприятинуудта
экскурсар ошолгыг эмхидхэхэ яба-
дыг хараалгадлан байна.

Бурлалсалэй шэнэ түсүүбөөр абта-
н практическа занягинууд, лабор-
аторно хүдэлмэринүүд болон экс-
курсуудыг багшанар бүхэн бэ-
рэлдэ хайнтайгаар, хожом гэжэ
хүдэлмэрилжэ, заатагүй үн-
дэрхэ зэргэтэй. Энэ хадта тэдэнэй
ноуи нангин уялга мүн.

Хургуулин ажабайдалда оруу-
лгалан элэ бүхи хубилалтанууд
коммунистическэ Гэгээрэлэй министр-
ствын болон аймагуудай аралдай гэгээ-
нэй таһагуудай үмэнэ шэнэ эрил-
дүүдэ табина. Тэдээр хургуу-
лиуд болон багшанарай адресаар
гэдэн олон заабари, захиралтануу-
дыг эмхидхэхэ гү, али хэрэгтэ хэрэг-
тэй зүблөө, суглаануудыг үнгэргэхэ
гэжэ, харин өнөөдүйнөө түлөөлэг-
чдыг хургуулинүүдта холодоо эль-
дэгжэ, багшанарай ажал хүдэлмэ-
риг хуури дээрнэ хараха, дутуу
таһагуудыг саг сагтань заажэ
гэжэ зэргэтэй.

Мүн тэршэлэн республикын Гэ-
гээрэлэй министерство, аймагуудай
аралдай гэгээрэлэй таһагууд зарим-
да багшанарыг урижа, шухала шу-
уд асуудалнуудар тэдэнэй нанам-
да дуулаха, тэдэнтэй зүбшэхэ ёһо-

той. Зүгөөр, энэ арга боломжо орой-
доошье хэрэглэгдэдэггүй шахуу бай-
на.
Ехэнхидэ багшанар ажал хүдэл-
мэрингөө хэрэгээр тэндэ уригдадаг
бэшэ, харин ондоо тээшээ эльгээгдэ-
хэ болоходоо гү, али ямар нэгэн
тушаалда оруулагдахыгаа урда тээ
дуудагдадаг юм. Энэ ушар илан-
гаяа Яруунын, Мухаршэбэрэй, За-
каменай, Торинн, Хэжэнгын айма-
гуудай аралдай гэгээрэлэй таһагууд-
та тохёолдодог байгаа, мүнөөшье
дайралдадаг байнаар.

Хургуулин занягинуудай наатал-
гүйгөөр ябуулагдахын тула багша-
нарыг хайн ажагуудуудар хангаха гэ-
шэ мүн лэ бага бэшэ удашанартай
хэрэг мүн. Гэбэшье, зарим аймагууд-
дай партийна, советскэ, профсоюзна
органууд, колхозуудай, эмхи зургаа-
нуудай ба предприятинуудай хүтэл-
бэрлэгшэд багшанарта таарамжа-
тай гэр байра үгэхэ, тэдэниень саг
дарыдань захиарилуулха, дулаа-
луулха талаар зохино хэмжээ абана-
гүй. Жэшээхэдэ, Кяхтын аймгүй-
сэдком хэдэн олон жэлэй турша до-
тор хургуулинүүдта хүдэлмэрилэн,
үхибүүдыг хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ бү-
хи хүсэ шадалаа, мэргэжэл шадар-
барья зориуллан, Бурят-Монголой
АССР-эй габьяата багша нүхэр
Ц. Р. Будаевада мүнөө хүрэтэр гэр
байра үгөөгүй байнаар. Республи-
кын бусадшыг аймагуудар нимэ бар-
имтанууд али олон дайралдана.
Зангарай аймагай Хара-Хутлэй до-
лоон жэлэй хургуулин хэдэн багша-
нар өөздэгжэ байра байдал тухай
мэдээсэхэ зуураа, нигэжэ бэшэнэ:
«Нелондо манай хургуулин багша-
нарай байрануудай захдагагүй,
дулаалагдаагүй дээрнээ үглөөгүй
болоходоннай гэр соохи унан хүр-
шөөд байдаг нэн. Тээд, мүнөөшье
жэлдэ элэ байранууд нэлбэгдээгүй
байннэ зандаа. Харин Хандагатайн
леспромхозой эндхи участкай на-
чальник нүхэр Сницарьта энэ хэрэ-
гээр хандахадамнай, «таандай гэр
захибарилха байха сүлөөтэй хүн
үгэ, хургуули соохи багшанарай-
тай таһага дулаан ха юм, тэндээ
ошоод байгыт» гэжэ хойргоор ха-
рюусаа нэн.

Энэ баримта юу харуулаб гэ-
хэдэ, зарим предприятинуудай хүтэл-
бэрлэгшэд «хургуулин хэрэг—ми-
нин хэрэг бэшэ, намнаа саагуур, на-
райнаа наагуур» гэжэн хойрог но-
шо, гэгдэнги үзэл болон баримтал-
даг байха юм. Ушар нимэһээ пар-
тинн айкомууд, аймгүйсэдкомууд
багшанарай байра байдалыг найжа-
руулха талаар саг үргэлжин анха-
рдаг табиха, албан хойрог хүтэлбэр-
лэгшэдтэ зохино хэмжээ абаха, тэ-
дэнэй үмэнэ шанга эрилтэнүүдэ
табиха зэргэтэй.

Үхибүүдыг коммунистическэ ёһоор
хүмүүжүүлхэ ябадал гансахан баг-
шанарай уялга бэшэ, харин бүхи
олонинтын анхарал оролдогго гар-
гажа байха ёһотой шухала хэрэг
мүн. Ушар нимэһээ нотагуудай пар-
тийна, советскэ, профсоюзна, ком-
сомольскою организацинууд хургуу-
лин ажабайдалда элбхитэйгээр
хабадалсаха, багшанарыг халуун
анхаралаар хүрээлэхэ ёһотой.

Хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэ дээрэ

Маленковой нэрэмжэтэ Тюменскэ
Хүдөө түүрүүлгшэ нүхэр Тимаков
«Зерно» гэжэ павильонной экспона-
туудыг хараад, «Богатырь» гэжэ
эртэн гэршүүхөө, мүн суданска но-
гоор һонирхобо.
—Эдэ культурануудыг манай кол-
хоздо тарйбал ехэ найн байгаа. —
Эдэ тэрэ экскурсоводто хандан хэ-
лээ. —Тээд, ядахын сагта туршал-
галыг хэхэ үрэнэ хаанаһаа олохо?
—Эндэһээ абажа болохо, тинн
сар ургаса абанан тухайгаа ман-
да дуулахаат.

Тус бүридөө хахад-хахад кило-
метраар багсалаатай, культура бу-
ртай үрэнэ Тимаковто барюулаа.
Эдэ пакедүүдтэнэ иймэ удхатай бэ-
рэг нялгаатай байба.
«Хүндэтэ нүхэр! Суданска ногоо-
ной ба «Богатырь» гэжэ сортын
хургуулын үрэнүүдэ танда үгэхэ
зуураа, энэ үрэнэ өөрингөө колхоз-
до туршалга болгон тарихыг хү-
снэб. Хэрбээ элэ сортуудай үрэн-
үүд нотагтатнай найнаар ургаа
манай тарилгага ехэдэгтэй. Тарил-
гага ямар үрэ харуулныг нимэ
прессар мэдээсэхыг гуйнаб: Моск-
ва, Орликон пер., 1/11, СССР-эй
Хүдөө ажахын министерство, хүдөө

ажахын пропаганда ба наукин
главна управлени.
ССР Союзай Хүдөө ажахын
министр И. БЕНЕДИКТОВ».
Үрэнэтэй тимэ пакедүүдэ «Зер-
но» гэжэ павильонноо аяр мянга
гаран экскурсантнууд болон вы-
ставкэдэ хабаадагшад, олон тоото
туршалга хэхэд ба эдир натурал-
истнууд абанан байна. Сортуудыг
район районоорн тааруулан тур-
шалга хэхэ сорт туршалгын гүрэнэй
комиссин найшаанан таряанай
культурануудай үрэнүүдэ тэдэ-
нэртэ үгэнэ. Тэдэ сортуудай тоодо
хабарай ба намарай шэннисын, ха-
ра таряанай, ячменин, овёсой, гэр-
шүүхын, просын, наран сээсэгэй, мүн
бусад культурануудай эрхим сор-
тууд оролсоно. Эдэ пакедүүд хара
бэшэ шоройтой газарнуудтахи тар-
яанай ажахын научна шэнжэлэл-
гын зональна институтта бэлдхэг-
дэ.
1, 168, 599 номернуудай шэ-
нис-хягай үрэнэ хүнүүд ехээр
хэрэглэнэ. Балтин далай шадарай
республиканыудай колхозууд болон
совхозууд тимэ үрэнэ илангаяа
ехээр хэрэглэнэ.
(ТАСС).

Тогууд дээрэ түхэрээн сүүдхын хүдэлмэри эмхидхэхэ

Республикын аймагуудта
таряа хуряалгын, гүрэндэ
таряа тушаалгын ябаса
тухай 1954 оной
октябрийн 5-най мэдээн
(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Таряа хуряалга	Гүрэндэ таряа тушаалга	Хартаабын мэлтэ	Овошч хуряалга
Зангарай	93,4	56,7	94,5	64,4
Тарбагатайн	92,1	74,4	85,5	62,0
Б. Кударын	89,3	103,2	100,0	77,3
Мухаршэбэрэй	88,0	25,6	70,8	42,3
Бичурын	85,5	50,0	67,2	50,0
Түхэнэй	82,6	106,1	75,9	71,4
Прибайкальскэ	81,5	76,4	87,0	76,9
Яруунын	81,1	32,5	87,4	62,3
Кударын	79,6	7,9	98,3	83,7
Хэжэнгын	77,6	23,5	93,8	73,8
Кяхтын	77,6	23,5	94,8	44,1
Иабанскын	75,9	112,6	100,0	66,7
Иволгин	74,1	63,8	100,0	98,9
Закаменай	73,9	24,0	93,1	73,7
Сэлэнгын	65,9	25,3	95,7	100,0
Хоринн	63,6	101,9	85,8	64,2
Бургананай	58,6	33,8	64,2	83,0
Торинн	58,2	15,7	99,2	92,7
Золын	44,4	3,8	97,1	97,9
Курумканай				

Баргажанай аймагай колхозууд таряа тушааха түсэбөө дүүргэбэ

Баргажанай аймагай колхозууд
болон МТС-эй хүдэлмэрилгшэд
орооно таряанай ажахыг саашадань
дэбжээхын түлөө тэмсэн, ехэ амжал-
та туйлаба. Аймагай колхозууд тар-
яа тушааха гүрэнэй түсэбье октя-
брийн 5-да 101,9 процент дүүргэ-
бэ.

МТС-эй хүдэлмэринн түлөө үгтэ-
һэн сүдүүдуулар гүрэндэ таряа ту-
шаалга үргэлжлөөр.

Түрүү комбайнер

Хэжэнгын МТС-эй комбайнер
Агафон Тихонович Федотов Стал-
линэй нэрэмжэтэ колхоздо ажаллаха
зуураа, таряа шанар хайнтайгаар ха-
дана. Нүхэр Федотов сезон соо 600
гектар таряа хадаха уялга абанан
байгаа. Мүнөө «Сталинец-6» ком-
байнаар 454 гектар таряа-һан шай-
нартайгаар хадаад байна, үдэрэйнг-
өө нормыг холодоо 200 процент хүр-
этэр дүүргэнэ.

Энэ комбайнер арбан долоон жэл-
дэ комбайн дээрэ ажаллажа, ехэхэн
дүй дүршэлтэй болонхой.

Г. Дашабылов.

Эмхигүй ажалтай газарта

Яруунын аймагай олохон колхозууд
энэ жэлдэ элбэг баян таряа ур-
гуулжа шадла. Аймагай түрүү кол-
хозууд таряа хуряалгыг амжалта-
тайгаар дүүргэжэ, хартаабын ба
овошинн ургаса хуряажа дүүргүүтэй
байна.
Гэхэтэй хамта, зарим колхозууд
таряа хуряалгыг мүнөө болотор
унжагайруулжа, гээлтэ хоролтодо
оруулжа байха юм. Жэшээхэдэ, ай-
маг соогоо томохон Молотовой нэ-
рэмжэтэ колхоз (түрүүлгшэнь нү-
хэр Банзарон) «таряан эдээшээгүй»
гэжэ шалтаад, ургаса хуряалгыг
удааруулан байгаа. Тэрэ гэгэнхээ
хойшо хуряалгын темпыг хурдагда-
ха шаддагүй, мүнөө болоходо тар-
яагаа шэлбэ дээрнэ айруулжа
байна.

Энэ колхозой полинууд дээрэ Эгтэ-
нын МТС-эй 4 комбайн хүдэлмэрил-
нэ. Гэбэшье, комбайнер нүхэр Бар-
дудевай аргегаднаа бэшэ бусад ком-
байнуудань муртэйгөөр хүдэлмэ-
рилнэгүй, үдэрһөө үдэртэ эдэржэ
наатана.

Гадна, эндэ таряан шанар муу-
тайгаар хуряагдана, шэрэлгын ба
хуряалгын үдэ таряан ехээр гээлгэ-
дэ оруулагдана гэжэ тэмдэглэхэ шу-
хала. Заримдаа комбайнуудай бу-
керһаа таряан поли дээрэ адхагдаад,
ямаршыг харуулгүй хэдэн хоногто
хэбтэдэг байха юм. «Хангир» гэжэ
газарт 50 центнер таряан хэдэн үдэр
хэбтэжэ байгаа нэн. Комбайнова
хуряалгын ба таряа сээрлэлгын хо-
орондо ехэ забнар гаргагдана, тогууд
дээрэ таряан ехээр сугларна. Таряа
шэрэгшэд тон яаралгүйгөөр, удаа-
наар хүдэлнэ. Тэдээр хүдэлмэри-
лөө үглөөгүй орой болонхой хойно
гараад, үдэшэ наранай ороолдуй
байхдаа ажаллаа дүүргэдэг бай-
ха юм. Тэдэнэй хүдэлмэриг хөншыг
харадаггүй, эмхидхэдэггүй байна.

Үрэнэ хаалгыг хаяар дүүргэхын түлөө

ТУРУНТАЕВО. (Телефоноор аб-
таба). Прибайкальскэ аймагай
олонхи колхозууд мүнөө жэлдэ ороо-
нто культурануудай ба хартаабын
муу бэшэ ургаса хуряажа байна.
Эндхи түрүү колхозууд таряа ту-
шаалгаар гүрэнтэйгөө сум тоосохо-
ной нүүлээр ерэхэ жэлэй тарилгада
хэрэгтэй үрэнэ хүрэнгэ хаана. Мален-
ковой нэрэмжэтэ колхозой тогууд
дээрэ таряа сээрлэлгэ ба хатаалгын
хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагда-
на. Энэ колхоз хабарай орооһото
культурануудай нилээд ехэ үрэнэ
хаагаад, энэ хүдэлмэрээ үдэр бүри
хурдагдажа байна. Тэршэлэн Хру-
шевой нэрэмжэтэ колхоз 2450,

Таряа шэрэлгэдэ хүнүүдыг нэмэжэ
табиха тушаа колхозой правлени бо-
домжолногүй.
Тогууд дээрэ таряа сээрлэлгэ,
хатаалгын хүдэлмэри мүн лэ муу-
гаар эмхидхэгдэнхэй. Таряа сээр-
лэлгэ машиныг хүдэлгэдэг тракто-
рай холо эблэрлэг дээрнээ таряа сээр-
лэлгэ наатана, ехээр удааруула-
дана. Тиммэнээ бэлдхэлэй пунк-
та өөлтэй таряан абаашагданагүй.
Тогууд дээрэ таряанай тоо бүрихэдэ
ёһотуур эмхидхэгдээгүй, таряа шэр-
эгшэд таряагаа шэгнэнгүй, тухай-
лаад тушаана.

«Улаан туяа» колхозой (түрүү-
лгшэнь нүхэр Дамдинов) таряа ху-
ряалга дээрэ мүн лэ нимэрхүү бай-
дал үзэгдэнэ. Эндхи колхознигуудай
ажалай журам тон була. Гэрэй
эзэн олон эхэнэрнүүд ба наһажаал
хүнүүд ямаршыг хүдэлмэридэ хабаа-
дуулагданагүй. Гэхэ зуураа, нимэ
хүнүүд гэрэйнгээ ажал хэхэ боло-
ходоо эсэхэ сусахыг мэдэнгүй, үдэр
һүнигүй хүдэлдэг байха юм. Колхоз-
ной партийна организаци колхозни-
гуудай дунда нийтэ-политическэ хү-
дэлмэри ябуулагүй.

Харьяата колхозуудта таряа ху-
ряалга ба гүрэндэ хүдөө ажахын
продуктуудыг тушаалгын тон хан-
галтагүйгөөр ябуулагдажа байха-
дань, Эгтэнын МТС-эй дирекци, ди-
ректор нүхэр Танхасаев ямаршыг
хэмжээ абанагүй, комбайнууд болон
молотилканыудай хүдэлмэриг ёһо-
тоор эмхидхэхын, хуряалгын ша-
нарыг найжаруулхын түлөө оролдо-
гүй.

Мүнөө саг орой боложо байна.
Удангүй ехэ хүйтэн боложо, саһан-
шыг ороходоо ядахгүй. Тиммэнээ
таряа хуряалга ба тушаалгын тем-
пыг эрид шамдуулха хэрэгтэй.

Б. Иванов.

Алдарт Москва ошожо ерээб

Би хүдөө ажахын Бүхэсоюзна
выставкэдэ Москва город ошоһоноо
наахан бусажа ерээб. Советскэ хү-
нүүд тушаа манай гүрэл парти, пра-
вительствын халуун анхарал орол-
долго саг үргэлжэ гаргада байһанай
аша туһаар, өөрингөө үнэн сэхэ
ажалай түлөө энэ ехэ зол хубида
хүртэн байнаб. Тингэжэ социали-
стическэ хүдөө ажахын түрүү дүй
дүршэлэй хургуули — хүдөө ажахын
Бүхэсоюзна выставкэдэ экскурсар
ябажа ерээд байхадна хэдэн үгэ хэ-
лэхэ хүсэлэнтэйб. Алдарт Москва
ошожо, выставкэдэ хараһан, үзэнэ
юумээ түрэл нотагайнгаа хүн зон-
до «Хүдөө ажахын Бүхэсоюзна вы-
ставкэ» гэгэн альбом дээрнээ харуу-
лан хөөрөжэ үгэхэ байнаб. Мүн ажа-
лай түрүү дүй дүршэл, науца ба тех-
никын гайхамшаг туйлалтануудыг
колхозно ажал үйлдэбэрилэ нэбтэ-
рүүлэлсэхын түлөө арга шадалаараа
оролдохо байһанаа найса мэдэрнэб.

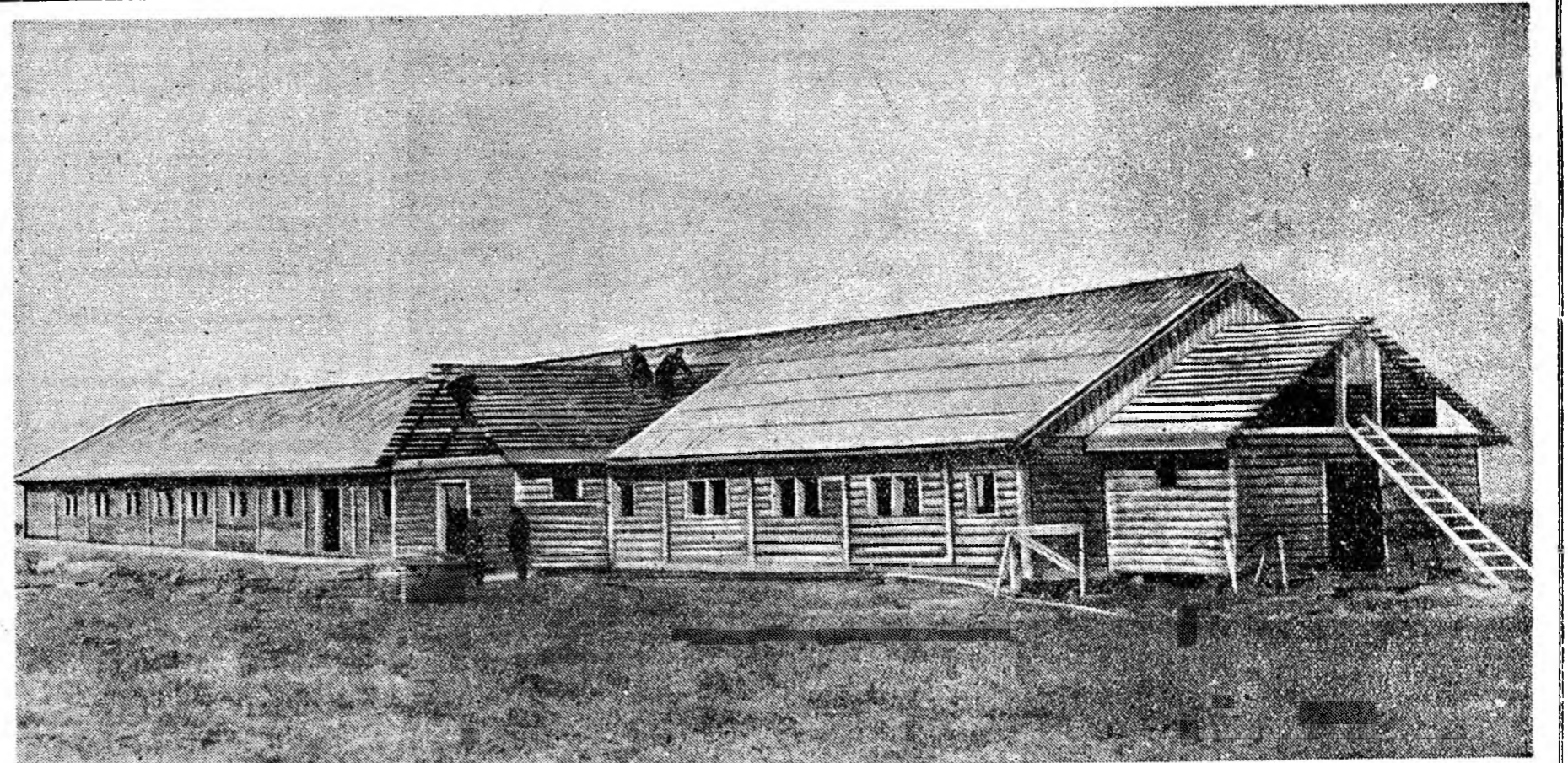
Хүдөө ажахын Бүхэсоюзна вы-
ставкэдэ, арбан зургаан Союзна рес-
публиканыудай павильонуудыг ехэ-
тэ һонирхон хараабди. Элдэнэй дунда
«Дальна Восток» гэгэн павильон соо
манай Бурят-Монголой хүдөө ажа-
хын туйлалтануудыг харуулан экс-
спонадуудыг бин. Эдэ бүгэдэ ма-
най үсэтэ уужам Совет оройной зүг,
хизаар бүхэнэй улам хүгжэжэ, бэ-
хижэжэ байһание элээр гэршэлэ
харуулна. Эндэ байхадманай маннэ
халуун анхаралаар хүрээлэе, маннэ
хараһан юумэнтэйманай танилсуудлаг
экскурсовод ябалсаа.

Тэрэннээ гадна, Эхэ оройногго
түрэл столица, алдарт город Моск-
вагайнгаа гоё хайхание ябажа ха-
рааб. Метрогороо яһанан, столицын
гайхамшаг үндэр барилгануудтай,
городой центр газарнуудтай танил-
саһан байнаб. Үгэрэнэн хойноо ми-
нини үзэнэн зол хуби гэхэдэ, гранит
шулуун Мавзолейдэ орожо, ашата
багшанар Ленин, Сталинаа золго-
һон байнаб.

Ингэжэ алдарт Москва ошожо,
хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выстав-
кэ хаража ерээд байхадна эр-
дэм хургаал олоһондол, үбгэртэрөө
үзөөгүй юумээ хаража ерэнэндээ
омогорхожо, манай түлөө саг үргэл-
жэ анхаралаа хандуулдаг түрэл пар-
тидаа үшөө дахин баяр хүргэнэб.

Би Хэжэнгын аймагай «Манай
ажал» колхоздо 23 жэл соо түмэршэ
дархар хүдэлмэрилжэ байнаб. Тээд
мүнөө хэршыг үндэр наһатай
болоо һаа, колхозно нийтнгээ
ажалыг улам хүгжөөлсэхын тула
саашадаа бүхи арга хабаараа орол-
дон хүдэлмэрилхэмни.

Жамбал Дармаев,
Хэжэнгын аймагай «Манай ажал»
колхозой түмэршэ дархан.

Улаан-Удын ПВЗ-гэй цехүүд болон таһагуудай хүдэлмэрилгшэд Байкало-Кударын
аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо шефска туһаламжа үзүүлэнэ. Мүнөө тэдэ-
шар тус колхоздо 95 толгой тугалай байха байра бариха байна.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо баригдажа байһан тугалай байра.
В. Муллерай фото.

Түрүүшүүлэй, намын туйлалты Түрэл колхоздоо хэрэглэе!

Хүдөө ажыхын бүхы халбаринууды саашадан хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ хизааргүй ехэ арга боломжын бии байһыне хүдөө ажыхын Бүхэсоюзна выставкэ олон жэшизэнүүд дээрэнэ харуулна. Манай республикын хүдөө ажыхын түрүүшүүл выставкэдэ ошохо, орондоо түрүү колхозууд, совхозууд, МТС-үүдэй хүдэлмэрийн туйлалттай танилса. Энэнтэй хамта тэдэнэр өөһэдынгөө ажалда хэрэглэгдэе.

Шэнэ газар элдүүлэгшэдэй хүдэлмэриэ тодоор харуулха

Н. Г. Пашков, Карагандинска областин Асакаровка районы Темиртауска совхозой тракторна бригадын бригадир

Манай совхоз энэ жэлдэ 12600 гектар шэнэ газар элдүүлгэ ёһотой байгаа. Шэнэ газар дээрэ гарахынга урда тээ эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулагдаа. Тракторна бригаданууды эмхидхэе, тэдэндэ машина зэмсэг үгэхэ гэхэ мэтэ хүдэлмэри хэгдэе. Майн 15-да газараа хахалхая гараабди. Хүдөө гарамсаарнай зарим тэдн бэрхээшэлнүүд тохобдоо. Иимэ ехэ тала дайдыс бэрхээшэлгүйгөөр элдүүлгын аргагүй. Түрүүшын үсдэ шэнэ газарта хэрэглэгдэхэ тусгаар машина зэмсэгээр бидэнэр дутуу, үгы шахуу байгаа. Энэ хадаа ажалдамнай ехэ наад ушаруулдаг. Зөөлөн газарта ябаха плугууд шэнэ газарыс найнаар хахалха шадхаагүй байба. «ДТ-54» маркын тракторай 5 корпусой плуг даахагүй байхадань 1—2 корпусыс абажа зохёогоод ябууладг байгаа. Ингэнэр байгараа шэнэ газарта тусгаар ороюулаа бүтээлэн плугуудыс Одессэй абажа, газараа культурунар, агротехникын заабарин ёһоор хахалаабди. Ямарыс бэрхээшэлнүүдэй тохобдоосыс наань, манай совхозой бүхы хүдэлмэрилэгшэд шэнэ газар хахалха тусэбөө дүүргэхын түлөө бүгдөөрөө шармайн тэмсэг юм. Энэнтэй ашаар совхознай шэнэ газар элдүүлгэ тусэбөө июнин 10-да сүм

дүүргэнэ байна. Мүнөө манай совхоз энэ хүдэлмэриэ үргэлжлүүлгээр.

Шэнэ газар дээрэ ажаллажа байгаа залуу патриотуудай хүдэлмэриэ манай хэблэл үшөөл багаар харуулна гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тэдэнэр шэнэ газар дээрэ ержэ ажаллахыс комсомолонуудыс, залуушуулыс урина. Энэниис хэблэл үргэнөөр дэмжэхэ ёһотой. Юуб гэхэдэ, шэнээр байгуулагдаһан совхозуудта кадрууд үшөө дутуу. Хойто жэл 20 мянган гектарта тарилга хэхэ совхозууд манай областыдо бии. Шэнэ газарта ажаллажа байгаа залуушуулай ажабайдалыс үргэнөөр харуулыт гэжэ таанад, хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэдтэ дахин хүсэхэ байба.

Нүхэдүүд, мүнөө жэлдэ шэнэ газарта тарилган шэнниис, ячмень, просо болон бусад культуранууд найнаар ургаа, дунда зэргээр гектар бүрин 14 центнер ургаса абтахаар багсаагдана. Тийхэлэ 4-дхи совхоз 150 гектарта намарай шэнниисыс Т. С. Мальцевай методээр, арга дүршөөр тарилганин гектар бүрин 25 центнер тарьян гараахар хүлэгдэнэ. Шэнэ газар дээрэ хэһэн түрүүшын жэлэймнай хүдэлмэрийн дүн имэ. Саашадаа бүри найн амжалта туйлаха байхандаа найданабди.

Хүршэнэрэймнай амжалта

«Сибирь» гэжэ павильондо Иркутска областин Куйтунска район үргэнөөр харуулагдаа. 1952—53 онуудта эхэ районы колхозууд 10948 гектар газарай га бүриһөө дунда зэргээр 17,7 центнер хабарай шэнниисын, 7229 гектарай га бүриһөө 16,7 центнер овёсой, 1750 гектарай га бүриһөө 16,6 центнер ячменнин ургаса хуряһан байна.

Нүүлэй табан жэл соо районы колхозууд 9375 гектар шэнэ ба боро газарнуудыс ашаалаа. Энэ районы полевоы хүдэлмэрийн 97 процентн механицилагданхай. 1953 ондо эндхи колхозуудта орооһото культурануудай бүхы тарилгын 80 процентн хэрэглээн таригдаа.

Мүн энэ павильондо Куйтунска МТС үргэнөөр харуулагданхай. Энэ МТС-эй харьяата табан колхозууд жэл бүри орооһо тарьянай баян ургаса хуряана.

Урдань гэгдэнги байһан Тувинска автономно областыдо мүнөө хүдөө ажыхы амжалтагайгаар хүгжөөгдөжэ байдаг. Ная болотор тарья тарилгагүй байһан Тувагай арад зон мүнөө хүдөө ажыхын бүхы культурануудыс тариха ургуулна. 1952 ондо Улуг-Хемскэ районы Кировэй нэрэмжэтэ колхозой гэгшүүд Шагонарска МТС-эй механизаторнуудтай хамтадаа нягта барисаатайгаар ажаллажа, 974 гектар талмай дээрэ га бүрин 17,2 центнер хабарай шэнниисэ ургуулаа. Энэ колхозой ажыхын гол халбарыс малажал юм. Адуу малайн тоо толгой жэл бүри олоһорно.

Алтайска хизаар хадаа манай орон дотор орооһо тарья үйлдбэрлэхэ ба малажал хүгжөөхэ талаар томохон районуудай нэгэн, Сибирьтэ талха тарья эгээл ехээр ургууладг газар мүн. Энэ жэлдэ 867000 гектар шэнэ ба боро газар хахалагдаа.

ВСКВ-дэ энэ хизаарай зал соо Рубцовскэ район—алтайска үүлэрэй нарин ноһотой хонидой нэгэ ехээн база харуулагдаа. 1953 ондо эндэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 5,3 килограмм ноһон хайшаалагдаа, 100 эхэ хонин бүриһөө 113 хурьян абтаа. Нүүлэй табан жэл соо колхозууд болон совхозуудта энэ район алтайска үүлэрэй 27442 племенной хонидыс худалдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бурят-Монголоо выставкэдэ хабаадагшад ба экскурсантнууд Ленинскэ хадануудтай М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ гүрэнэй ушверситетэй дэргэдэ байна. Т. Башкуевай фото.

Оролдоол хаа, найн ургаса абтаха

С. Киселев, Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой тарьянажалай бригадын бригадир

Бидэнэр, Бурят-Монголой хүдөө ажыхын хүдэлмэрилэгшэд, выставкэдэ ержэ, орооһо тарьянай элбэг эхэ ургаса ургуулдаг колхозууд, МТС-үүд, районуудай хүдэлмэриэ хараабди. Теэд манай зарим нүхэдүүд эдэ ажыхынуудай туйлалтыс хараад, «эдэшин найн ургаса абангүй яханын нэм бэ, тусгаар эрхэ байдалда байна ха юм, газарын үржэлтэй гэгшын хара хүрһэн байна, эдэнтэй өөһэдигөө жэшэхэ юумэнай үгы» гэжэ бодоно. Энэ хадаа тон буруу нанал бодол гээшэ. Манай республикын эрхэ байдалда тарьянай найн ургаса абаха арга бии байна.

Би тарьянажалай хүдэлмэрид үнийнэй ажаллаһан. 1940 ондоо эхилдэ, колхозойгоо тарьянажалай бригадада хүдэлмэрилэгшэ. Тэрэ гэгһэнхэ хойшо манай бригада орооһото культурануудай найн ургаса абана. Түрүүшын жэлдэ 3 гектар рекордно уцастогай га бүриһөө 54 центнер, 100 гектарай га бүриһөө дунда зэргээр 25 центнер тарья хуряжа абаа нэмди. Мүн удаахи жэлнүүдтэ манай бригада орооһото культурануудай найн ургаса абадаг зандаа, мүнөөшэ абана. Бидэнэр бусадта орходоо тусгаар үржэлтэй найн газартай аад, нимэ ургаса абана бэшэ, харин тарьянай ургаса дээшлүүлхын тулада айхабтар ехэ хүдэлмэри ябууланай ашаар амжалта туйладаг байнабди.

Орооһото культурануудыс тарилдаг, ургуулдаг агротехникэнай нимэ: найн тарьян абахын тулада тубхын түрүүн газараа найнаар элдүүлгэ хэрэгтэй. Бидэнэр май нара соо хара пар бэлдэхэдэ. Энэнтэй 22—25 сантиметр гүнзгытэйгөөр хахалаа, буртаг үбнэй ургажэ эхилхэдэ, июнь нарада культуваторээр гү, али хүндэ дисковэ борнойгоор нэгэ дахин культуваци хэдгэбди. Энэнтэй нүүлээр 15 хоноод хоёрдохёо хахалхадаа гектар бүрин 30—40 тонно хараатайгаар нотагай үтгүүлгэ оруулалсадаг байнабди. Август нара соо дисковэ хүндэ борнойгоор парта дисковани хэгдэдэг. Удаахи жэ-

лэй тарилгада газараа ингэжэ бэлдэхэд, үблэй сагта орхижорхидоггүйбди. Юуб гэхэдэ, манай Забайкалийн сагай улрал зунэй эхиндэ хуурай байдаг хадаа үблэдөө полинуудта саһа тогтохоо хүдэлмэри ябуулагдадаг гэшэ. Хабар саһанай хайлажа, найрамай урдахдаа полн дээрэ жэгдэхэнэр баридаг байнабди. Энэнтэй нүүлээр 7—8 хоноод газарай эгшэхэдэ параа дахин гүнзэггүүр хахалаад, гектар бүхэндэ 2,5—3 центнер нормотойгоор суперфосфат оруулагдади. Тингээд «ЗИГ-ЗАГ» борнойгоор параа хүндээн нэгэ борнойлоод, тарилга хэнбди. Тарьягаа бултгыс шахуу хэрэглүүлэн тарилдаг байнабди.

Тарилга үнэгэргэнэй нүүлээр ургасын хойноһоо найн харуулаа эмхидхэхэ гэгшэмнай айхабтар шухала асуудал мүн. Тарьянай 5—6 сантиметр тухай ургаад байхадань гектар бүхэндэ 1,5—2 центнер хараатайгаар сульфат-амониеер тэжээл оруулагдадаг. Энэнтэй нүүлээр хүнгэн борнойгоор нэгэ дахин борнойлогдади. Буртаг үблэнэй дахад гараа наань, түүгдэдэг. Тарьянай хэлхэйлэн гарахын урда тээ шубуунай аргалаар гү, али суперфосфадтаар тэжээл үтгэдэг.

Энэ зун сагай уларилай гандуушагыс байгаа наань, манай бригадынхидай оролдоолго гаргаһанайн ашаар мүнөө ехэ тарьян абтажа байна.

1940 ондо хүдөө ажыхын Бүхэ-союзна выставкэдэ хабаадаһан байгаа. Түрүү дүй дүршэлыс хүдөө ажыхыда нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ манай гүрэн ямар ехэ оролдоолго гаргана гэшэбэ. Энэ жэлэй выставкэ хадаа хүдөө ажыхын накуануудай, түрүү дүй дүршэлэй ёһото нургуули мүн болоно. Би мүнөө ехэ һонирхолтой, нургаал абамааршыс юумэнүүдыс харааб, колхозой эрдэмтэ-новатор Т. С. Мальцевай шэнэ агротехникэ-тэй танилсааб. Энэ методээр тарилган тарилга харааб. Багахан участогта энэ шэнэ аргыс туршаха хүсэлэнтэйб.

Тоо баримтанууд

Выставкын ехэнхи газар дээрэ—хамта 207 гектарай 126 гектарта элдэб ургамалууд тарилданхай. Эндэ мүн орооһото культурануудай эрхим сортнууд, түрэнниис ургуулаа агротехникэсэ түрүү арганууд харуулагданхай. Манай ороной нотаг бүхэлдэ тааража ургадаг орооһото культурануудай 820 сортын 354-ниис выставкэдэ харуулагдана.

Эндэ хартаабхын, овошин 300 гаран эрхим сортнууд харуулагдана.

1939 оной зун выставкын нэгдэхэ үсдэ ороной колхозууд болон совхозуудай полинууд дээрэ 500 мянган гаран трактор, 160 мянга гаран комбайнууд, 200 мянга гаран ашаанай автомашинууд хүдэлмэрилэгшэ байһан байгаа. Харин энэ жэлэй эхиндэ ороной хүдөө ажыхыда 15 хүсэтэй 1260 мянган трактор, орооһото культурануудыс хуряаха 326 мянган комбайн, 370 мянган ашаанай автомашинууд, бусад олон тоото машинанууд хүдэлмэрилэгшэ байба.

Манай орон дотор хүдөө ажыхы халбарыс бүхэниис шэнжэлжэ байһан мянга гаран науцна институтууд, туршалгын станцинууд, олорой пунктнууд бии. Науцна үнийнэй эмхидхэлгэ зургаануудай нэгэн—хүдөө ажыхын культурануудай 360 гаран шэнэ сортнуудыс бии болгоһон ургамалай талаар Бүхэсоюзна институт выставкэдэ харуулагдаа.

Выставкын талмай дээрэ машинно-тракторна станцин типовой байранууд (бууса) барилгай. Энэ бүхы дээрэ 10 гектар газар эзэлнэ, эндэ 30 шахуу элдэб барилганы МТМ, запасной частынуудай склад, трактор, комбайн, автомашинуудай байдаг гаражууд, сарайнууд, нефтебаза, тракторна бригадын полевоы стан, хүдэлмэриншэдэй байр гэр байранууд, столоно, бани, фруитово сад болон бусад бии.

Орон дотороо эрхим ажаллаар алдаршан Краснодарска хизаарай Советскэ МТС-эй бүхы хүдэлмэри энэ усалбада харуулагдана.

Выставкэдэ хабаадахын пүлөө пэмсэхэбди

А. И. Зорин, Карагандинска областин Асакаровка районы «Тракторист» совхозой тракторист

Энэ хабар Ставропольско хизаар-наа бидэнэр шэнэ газар элдүүлгэхэ Карагандинска областэ ерээ нэмди. Манай бригада июлинь 10 болотор 3800 гектар шэнэ газар хахалха аад, 4900 гектар хахалжа, сентябрийн 1 болотор хамта дээрэ 6000 гектар газар хахалаа. Энэнтэй 3200 гектарта наран сэгсгэ, 470 гектарта шэнниисэ тарилган байгаа. Энэ газараймнай ургаса найн. Дунда зэргээр гектар бүрин 14 центнер ургаса абтахагдха. Манай совхозой хүдэлмэриншэд шэнэ газар дээрэ түрүүшынгээ хабарыс муу бэшээр үнэгэргэ. 11 мянган гектар шэнэ газар хахалха байһан аад, 15 мянган гектар хахалаа, энэ хүдэлмэри үргэлжэлһөөр.

Хүдөө ажыхын Бүхэсоюзна выставкэдэ түрүүшүүлэй хүдэлмэрийн дүй дүршэл хараабди. Шэнэ газар элдүүлгын түрүүшын дүй дүршэлтэй танилсагдаба. Энэ хадаа манай саашанхи хүдэлмэрид ехэ тунатай байха болоно. Хойто жэлдэ ганса нэгээрэ бэшэ, харин бригадаараа, совхозоороо выставкэдэ хабаадаха эрхэ олохын түлөө тэмсэхэбди.

Хүдөө ажыхын Бүхэсоюзна выставкэдэ түрүүшүүлэй хүдэлмэрийн дүй дүршэл хараабди. Шэнэ газар элдүүлгын түрүүшын дүй дүршэлтэй танилсагдаба. Энэ хадаа манай саашанхи хүдэлмэрид ехэ тунатай байха болоно. Хойто жэлдэ ганса нэгээрэ бэшэ, харин бригадаараа, совхозоороо выставкэдэ хабаадаха эрхэ олохын түлөө тэмсэхэбди.

Техникэ тухай хэдэ үгэ хэлэхэм. Манай совхоз юрэнхыдөө техникээр хангагданан гэшэ. Тингэбэшэ, олон машинанууд дутуу. Хатуу га-

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Грозненскэ областин «Черлениисе Буруны» совхозой хониншан К. Каджаев грозненскэ үүлэрэй хонидой дундаһаа выставкын чемпион болоһон 91155 номерой хонин Бурят-Монголой экскурсантнуудта харуулжа байна. Баруун гарһаа—К. Каджаев, Торин аймагай Сталинэй нэрэмжэтэ колхозой хониншан Т. Б. Батусев, Сэлэнгын айма-

гай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой хониншан-товарна фермыс даагша Д. Ц. Доржиев, Торин аймагай «Улаан Бургалтай» колхозой хониншан Д. Л. Лубсанова, Торин аймагай «Путь Ленина» колхозой хониншан Т. Ж. Намсараева, Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хониншан Д. Б. Мижитова гэгшэд байна.

ТАСС-эй фотохронико.

ВЫСТАВКЭ ХАРАГШАДАЙ ТЭМДЭГЛЭЛНҮҮД

(Наманжа болон дурдахалай дэбтэрнүүднээ)

«Хүдөө ажыхыс механизацила ба электрификацила» гэжэ павильон манай Эхэ ороной хүсэ шадлыс эли тодоор харуулна. Эндэ харуулагдама байгаа хүдөө ажыхын машинануудай олохонинь манай областин колхозуудай полинууд дээрэ хүдэлмэрилжэ байдаг. Бидэнэр эндэ ержэ, анха түрүүшынхэс нуурууза хуряаха Мальцевай системын комбайн, хартаабха хурлаха комбайн болон ажыхын бусад машинануудыс хараабди. Манда тон ехэ хэрэгтэй эдэ машинануудыс ойрын сагта олоор бүтээхыс промышленностин хүдэлмэрилэгшэдөө гуйгдана.

Виницкэ областин экскурсантнууд. Тракторна бригадын бригадир ГУЛЕВАТИК.

Нүхэр Т. С. Мальцевай — хүдөө ажыхын үйлдбэрийн зоригтой новаторай, эрдэмтын элрүүлгэн аргыс мүн манайшые нотагта хэрэглэжэ болохо юм. Манай Ульяновска областин Ново-Малькилинска районы шабарлиг хара

шоройтой, хахалагдааг хүрһэниис оройдоо 60 сантиметр газарта энэ элрүүлгэнэн агротехникэ хэрэглэжэр, Якушкинска МТС-эй главно агроном В. МОРОЗОВ.

Бидэнэр, Балашовскэ областин Нехальска районы мэргэжэлтэд, «Урал» гэжэ павильондо ороод, Курганска областин Шадринска районы «Заветы Ленина» колхозой стөндтэй танилсама, газарай хүрһэ элдүүлгээр Т. С. Мальцевай зохиһон шэнэ системэс олоһотой үргэнөөр хэрэглэхэ шухала байһан тухай үшөө дахин мэдэнэ аблабди. Бидэнэр районийгоо колхозуудта энэ аргыс хэрэглэжэ туршаад, найн дүн хараабди. Саашадашыс энэ аргыс үргэнөөр хэрэглэжэ болохо байнабди.

Энэ жэлдэ гантай байһан дээрлээ намрай парта тарилган тарьянай гараагүй аад, харин энэ аргаар хабар солосомын узуур хахалаад, «Альбидум», «С-43» гэжэ сортын шэнниис тарилгамнай ургаа.

Мүнөө бидэнэр хабар тарилга хэхэ бүхы талмайгаа намрай пар болгон шаблаггүй плугаар хахалжа байнабди. Молотовой нэрэмжэтэ колхозой агроном МИДЬЕВА.

Хойто жэлдэ выставкын Кандидат болохоор ажаллая!

Арга боломжыг элирүүлнэ. Выставкэдэ харан үзэн юмэн тухайгаа, выставкэнэ ямар хургаал абан тухайгаа, би байн арга боломжой хүсэдөөр хэрэглэжэ, ажыхыга саашадань хүгжөөн, түрүүшүүлэй зэргэдэ гараха тухайгаа хүдөө ажыхын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадагшад болон экскурсантууд энэ хуудануудта бэшэнэ

**

БҮРЯТ ДЭЭРЭ: «Хартаба ба овоц» гэжэ павильон галгана харуулагдана. Эндэ 31 колхозой, 10 совхозой,

13 научно-шажалалтын өмхи зургаануудай экспонатнууд ТАСС-эй фотохронико.

Т. С. Мальцевай стенддэ

Урал шадарай ганданги газарнуудта орооно тарянай баян ургаса саг үргэлжэ ургуулжа байха хэмжээ-ябуулгануудай комплекс элирүүлхын түлөө нүхэр Мальцев 34 жэл соо, тэрэ тоодо өөһэдынгөө колхоздо 25 жэл соо хүдэлмэрилжэ байна. Энэ комплексдо нотагай эрхэ байдалда даланги сортнуудыг шэлэн ололго; бороотойшыг, гантайшыг сагуудта үндэр ургаса ургуулхын тулада газарай хурьһа элдүүрилхэ шэнэ системэ бэдэрэн элирүүлгэ; хүдөө ажыхын мүнөө үедэ бин байгаа машинануудыг нарижуулан найжаруулга ба шэнэнуудыг бин болгогто гэхэ мэтэ оролдог.

Эдэ бүхэ хүдэлмэридөө нүхэр Мальцев найн дунгуудыг туйлаа. Нүхэр Мальцевай дуралхан агротехнигыг хэрэглэн «Заветы Ленина» колхозой полинууд дээрэ 1953 ондо 2350 гектар харарай шэнисын ба бүриһөө дунда зэргээр 20,2 центнер ургаса хуряагдан байна. Харин һүүлэй табан жэлдэ энэ колхоз дунда зэргээр 18 центнер ургаса хуряаг байн юм.

1950 ондо правительствын шиндхэбэрээр энэ колхоздо хүдөө ажыхын Шадринска туршалгын станци нээгдэн байгаа. Колхозой 4800 гектар газар энэ станцин базан болоо. Тэрэнэй хүдэлмэридэ колхозно олонитэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Нүхэр Мальцев энэ станцин директор байхатаа хамта, колхозой полеводоор хүдэлмэрилдэг.

Удэр бүри колхозно эрдэмтэноватор Т. С. Мальцевай стендын урда хүн соо олоороо сугларжа, Курганска областин Шадринска районной «Заветы Ленина» колхозой хүдэлмэри тэй танисадаг, газарай хурьһа элдүүрилхэ талаар энэ шэнэ аргыг яжа хэрэглэхэ тухай нуража абадаг юм. Эндэ орошолой дунда олохон хүнүүд харин гүрэнүүднээ ерэн айлшад байдаг.

«Хүдөө ажыхыг механизацилгын ба электрификацилгын» павильон соо Терентий Семенович Мальцевай хэрэглэдэг эр эмсэгүүд табяатай байдаг. Шаблаагүй плуг улаатай борной хоёрыг выставкаг харашад ехэ хонирхоно. Мун Мальцевай севоборот туршалгын участогта харуулагданхай.

Иимэ асуудалнуудыг шиндхэхэ шухала

Хүдөө ажыхын Бүхэсоюзна выставкэ гэшэмнай түрүү дүй дүршэлэй ёһотой хургуул байн. Малажал дээрэ нааараа хүдэлмэрилжэ ябан хүн би хадаа малажал туйлалтыг тусгаар хонирхохо харааб. Юумыг өөрынгөө шодөөр хараагүйдөө үнэшэхгүй гэжэ зүб даа. Би урдань зураг дээрэ үүлтэртэ үнээдыг харахадаа байгаал юумэ бээ гэжэ наагнн нэм. Мүнөө эдэ үнээдыг өөрынгөө шодөөр харааб.

Юрэнхыдөө хүдөө ажыхын Бүхэсоюзна выставкэ хараад байхатаа манай племенной болон хүнэй-товарна ферменүүдэй хизааргүй ехэ арга боломжын хэрэглэгдэхгүй байһыг тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Манай хүдэлмэриг хойшо татадаг шиндхэхэдггүй асуудалнууд олон. Эзэнниг өөрынгөө колхозой жэшээ дээрһээ хэлэмээр. Манай колхоздо тэжээлэй база байгуулжа асуудалда ехэ анхал оролдогто гаргагдагыгшаа наа, энэ асуудал үшөө шиндхэхэдггүй, хабар-намар үнээдэ ногоон ба шэмэтэ тэжээлээр хангажа шадангүйдли. Энээнэй гэмээр хэдэн зуу мянган литр хүн үнээднээ дутуу наагдана. Малажалнаа оролдо оло доход бага байна. Хоёрдохор, манай фермын ехэнхи хүдэлмэри механизацилагдаагүй, гараар хэдлэнэ. Үбэлэй сагта үнээн бүхэн тэжээ-

льен бусалгажа, буйлуулжа үгэхэ гэшэмнай горьтой хүдэлмэри мүн. Гадна, гараар нааанда орхолодо үнээдыг электрыг хүсөөр наахада ехэ хүн абтадаг гэжэ түрүүшүүлэй дүй дүршэл харуулна. Манай колхоз электрагрегат абаа нэн, тэдэ электростанцигүйд дээрһээ тэрэмнай минн хэбгэнэ.

Эдэ шухала асуудалнуудыг хамтадан шиндхэхэ хадаа түрүүшүүлэй туйлалтыг хүсэжэ шадаха байнабди.

Недондо манай фермын үнээн бүриһөө 3200 литр хүн абтаа нэн. 1952 ондо «Марта» гэжэ үнээнһээ 5000 литр хүн наагдан юм. Энэ жэлэй арбан нара соо манай фермын үнээн бүриһөө 2355 литр хүн наагдана. Эдэ бүгдэ юу харуулаб гэжэл, найнаар харуулаада байхатаа фермын үнээднээ ехэ хү наажа болохо байна.

Манай колхоз бүдүүн тэжээл яһала ехээр бэлэдхэдг, энэ жэлдэ шэлэтэ тэжээлыг горьтойгоор бэлэдхэхэ юм. Урда жэлүүдтэ орхолодо шэмэтэ тэжээл ехэ байна. Фермын хүдэлмэриг механизацила талаар колхозой правлин тусгаар бодомжоло ёһотой.

А. Воронцова, Сэлэнгын аймагай XVIII партсездын нэрэмжэтэ колхозой племенной фермын наалишан.

Үнээнһээ 6000 литр хү наахын түлөө

Манай колхоз малай ашаг шэмэ үгэлгыг дээшлүүлхын тула жэлһээ жэлдэ малай үгэлгыг найжаруулжа хүдэлмэри ябуулна. 1953 ондо үнээн бүриһөө 4615 килограмм хүн наагдан байгаа наа, энэ жэлдэ үнээн бүриһөө 500 килограмм хү нааха байнбди. Манай фермдэ 14 жэлэй турша соо түлүүдэй гарзалха ябадал отго үзэгдөөгүй. 1947 он болотор манай фермын үнээдэй 40—45 процентин март, апрель, май нарануудта тугалладаг, тинмэнһээ хү абалга жэлдэ бншэ байдаг нэн. Мүнөө үнээдэй түрэлгыг ингэжэ хубаарилан табинхайбди. Нэгдэхэ кварталда үнээдэй 27 процентин, хоёрдохи кварталда 20 процентин, гурбадахи ба дүрбэдэхэ кварталнуудта 20—33 процентин тугалладаг болоо.

Ингэжэ үнээдыг тугалуулхата түхэрэн жэл соо хүн наагдадаг байна. Эдэ бүгдэн ашаар манай фермын түрүү наалишад хү наагаар ехэ амжалта туйлана. Жэшээнь, наалишад Е. Я. Вачукова, У. П. Шушарина 10—10 үнээ даагаад, үнээн бүриһөө дунда зэргээр 5500 килограмм хү наагаа. Тинхэдэ, зарин үнээд бүриһе ехэ хү үгэнэ. Жэшээлхэдэ, наалишан Шушарина 300 үдэр соо «Ранняя» гэжэ үнээнһээ 7947 килограмм хү наахан байна. Иимэ жэшээнүүд олон.

Малай ашаг шэмэ үгэлгыг дээшлүүлхэ хэрэг тэжээлэй пайн база байгууланнаа гол түлэб дундаа дахдаа байна. Манай колхоз жэл бүри ехэ талмайда тэжээлэй культурануудыг тариха, гектар бүриһөө тэжээлэй капуста, турнепсын 450—500 центнер ургаса хуряадаг юм. 1954 ондо үнээн бүриһээ 5 тонно силос дарахан, 7—8 тонно шэмэтэ тэжээл бэлэдхэн байнбди.

Сентябрийн хахалнаа эхилжэ, наамхай үнээдэй хүннһөө 2—3 килограмм үбнэ үгэлдэгбди. Тинн, һүүлэриг малнуудаа дахдаа, үбэлэй тэжээлэй рапиондо оруулдаг, тинхэдэ октябр нара соо овошин үгэлдэ, тэжээлэй капуста үгэлсэнбди.

Ажалдаа эрхим амжалтануудыг туйлаһанайгаа түлөө манай фермын 23 хүдэлмэрилгэд орденууд ба медальнуудта шагнагданхай. Мун фермыннай 44 малшад хүдөө ажыхын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалса. Ашаг ехэтэй малажала саашадань хүгжөөхын тула, ойрын 2—3 жэл соо үнээн бүриһөө дунда зэргээр 6000 килограмм хү наадаг болохын тула малайгаа байра байдал ходоодо найжаруулжа байнабди. Энэ жэлдэ 120 үхэрэй байха механизированнэ фермэ барилдаа.

П. Фомина, Архангельска областин Холмогорско районной «Новая жизнь» колхозой зоотехник.

Павильонуудай залнууд соо

Хүдөө ажыхын Бүхэсоюзна выставкын Главна павильон, «Хүдөө ажыхыг механизацила ба электрификацилгын», «Малажал», «Гаруулагданхай» павильонууд хүдөө ажыхын тун хэсэр хонирхуулна. Энэ хэсэ мун дээрһээ харагданаб гэжэ, 1939 ондо нээгдэн хүдөө ажыхын Бүхэсоюзна выставкыг 85 үдэр соо 3,5 миллион хүн харан байгаа, мүнөө түрүүшын 35 онго соо 10 миллион шахуу хүн хараа.

Малажал талаар туйлалтанууд выставкэдэ үргэнөөр харуулагдаа. Малажал горьдого 64 павильон барилданхай. Тэдэн соо элдэ түрэн 2600 мал, 3 мянга гаран гэрий туйлдуу харуулагдаа. Энэ горьдогой колхозой малажал ферменүүдэй малай байха типовой байрнууд бариятай.

Хонн үсхэбэрлэг хадаа малажал нэгэ ехэн халбари мүн. Хонн саварилгөөр туйлалтанууд энэ павильондо үргэнөөр харуулагданхай. Түүн хонидо советск эрдэмтэдэ нэгэ холбоотойгоор ажаллажа, найхан һүүлэй 10—15 жэл соо үгэл олоо ехээр үгэдэг нарин ба саварилганоотой хонидой 13 шэнэ үгэдэг бин болгоо.

Эдэ Ставропольско хизаарай «История» колхозой хонидой племенной фермын нэгэ отара асаргаданхай. Тэдэнэй дунда 1950 ондо гадан нэгэ хуса бин. Тэрэ хусын шадан шэгнүүр 118 килограмм юм. 1952 ондо тэрэнһээ 23,5 килограмм мун хайшалагдаа. Тэрэ нооноорин 1,4—1,7 метр эрхим шанартай хилгаан бүд хэжэ болохо.

Эндэ 28 колхозуудай, 4 МТС-эй, 10 районной, 11 үрэнэй, механизационно-туршалгын ажыхынуудай тарянажалай түрүүшүүлэй туйлалтанууд харуулагданхай. Иртыска областин Алайрай аймагай «Ланит» колхозой, Тулуиска гүрэнэй селекционно станциин, Усть-Ортык национальна округой Захальске МТС-эй хүдэлмэри хаража баясагдана.

Үбнэ ногооной ургаса саашадань дээшлүүлхэбди

Мини хүдэлмэрилдэг сабшалангай газар уналаагүйдэ мүртэй ургаса үгэхэгүй, хайртай, добуун газар юм. Түрүүн уналдаг газарнай 400 гектар байгаа. Тэрэнэ жэл бүри үргэдхэжэ, мүнөө 950 гектар болгообди. Сабшалан дээрэ шинг нойто барихын тулада билдээр бүхэ хэмжээ абадаг байнабди. Манай нотагта нуурууд олон. Тэдэнни хаажа, үбэлдөө тошон хүргэдэг, энэгээрэ хабартаа ехэ сабшалан уналдагбди. Жэшээнь, үнгэрэгшэ хабар 300 гектар сабшалан нимэ унаар, 500 гектар газар найрамай унаар уналагдаа нэн. Сабшалангаа гол түлэб уналдагбди. Энээнэй ашаар жэл бүри үбнэ ногооной найн ургаса абтан. Недондо 800 гектар газарай га бүриһөө дунда зэргээр 15 центнер, 100 гектарга бүриһөө 50 центнер үбнэ абтаа нэн. Тингэжэ би хүдөө ажыхын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадагша боложо баталагдан байгаа.

Уналдаг газараа жэл бүри үргэдхэхэ гэжэ оролдодог байнабди. Жэшээнь, Баяндай нуга гэжэ газарай 100 гектарнаа недондо оройдоо 600 центнер үбнэ абтаа нэн. Мүнөө жэлдэ уналаад байхатамнай энэ газарнаа хамта дээрэ 2000 центнер үбнэ абтаа. Манай нотагай сабшалангыг ёһотой найнаар уналаа хада ехэ үбнэ абтаа байна гэжэ энэ жэшээ эли тодоор гэршэлнэ. Тинмэнһээ энэ хүдэлмэри саашадаа үргэн далайсатайгаар ябуулагдаха зэргэтэй. Манай колхозой сабшалан уналагшад Улагана гэжэ голһоо 4000 гектар газарта уна гаргана. Энэ хадаа сабшалангайнай газарай хахад хубин болоно. Бин байн нууруудыг хаажа, сабшалан уналжа болохо.

Манай колхоз сабшалан дээрэ гол түлэб уналалтын хүдэлмэри ябуулдаг гэшээ. Үбнэ ногооной ургаса ехээр дээшлүүлдэг шухала арга болохо үгэжүүлгэ багаар хэрэглэгдэдэг байна. Манай нотагта хэдышэ уналаад, харин үгэжүүлдэггүй наа, ургаса гарадаггүй зарим газар бин юм. Иимэ газарыг заатагүй үгэжүүлхэ хэрэгтэй. Манай уналдаг газарта 150 гектар нимэ үржэлгүй

сабшалан бин. Малай ферменүүд манай участоһаа холо, тинмэнһээ наг шэбхэ зөөхөн бэрхэтэй, энэндэ транспорт хэрэгтэй болодог. Манай колхоздо мянга тухай гектар газарыг заатагүй үгэжүүлжэ, үржэлтэй сабшалан болгомоор байна. Тинмэ хадань колхозой правлин энэндэ тусгаар анхалала табиха ёһотой. Гадна, боролжо, һөөг, бургаһаар дарагдан газар манай эндэ яһала горьтой. Иимэ газарыг сөбөрлөжэ, сабшалан болгоо наа, мун лэ нилдэ ехэ хэмжээнэй үбнэ нэмэжэ-абтаа байгаа. Гансахан манай участогта бургаһа боролжодо дарагдан 200 гектар газар бин. Энэниг сөбөрлөд байгаа хада гектарай адагынь 10 центнер үбнэ гараха, 2000 центнер тэжээл абтаа байгаа. Эдэ хүдэлмэригүйдэ амжалтатайгаар ябуулхын тулада колхозой правлинин зүгһөө бидэндэ ехэ туһаламжа хэрэгтэй. Бидээр оройдо 5 хүн нэгэ бүлэг болоод, сабшалан уналдагбди. Энэ хүдэлмэридэ тусгаар машина эмсэг хэрэгтэй.

Партин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй заананай ёһоор малаа, иланга унээдыг шэмэтэ тэжээлээр хангаха зорилгоор манай колхоз энэ жэлдэ тэжээлэй культурануудай тарилга үргэдхэн байна. Урда жэлдэ нүдлэхэдэ орхолодо энэ жэлдэ үнээн бүхэндэмнай хураггүй ехэ силос хүртэхэ юм. Гансахан манай хүдэлмэрилдэг участок дээрэ, 100—100 тонно багтаамжатай 3 нүхэнүүд соо хээрн ногоогоор силос дарагдаа.

Сабшалангай мелиоративна, овошной, огородно олон янзын машинануудыг бидээр хүдөө ажыхын Бүхэсоюзна выставкэдэ хараабди. Эдэ машинанууд манай эндэ үшөө үгы байна, тэдэ удангүй манай полинууд, сабшалан дээгүүрнай хүдэлхэ байндань һэжэглэнгүйдби. Ингэжэ манай хүдэлмэриг хүнгэдхэхэ, малда тэжээлэй база байгуулахатамнай туһалха байха.

Ц. Баторов, Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой луговод.

ХАРИ ГҮРЭНҮҮДНЭЭ ЕРЭНН АЙЛШАДАЙ ТЭМДЭГЛЭЛНҮҮД

(Тэмдэглэлэй дэбтэрнүүднээ)

Газарай хурьһа элдүүрилхэ талаар Мальцевай элирүүлнэ минэ аргын бин болгоо хадаа тон үнэтэ үүсхэл мүн. Энэ юу харуулаб гэжэл, Советск правительствэ болон Парти арадай үүсхэлнүүдтэ тон ехэ анхал хандуулна. Тэрэ үүсхэлнүүд найшаагдажа, улам дэлгэрнэ байдаг.

Газар элдүүрилхэ талаар бин болоно энэ аргын саашада амжалтатайгаар хэрэглэгдэхынь хүсэнбди. Гадна, энэ арга гансашы Советск Союзай хүдөө ажыхыда үргэнөөр хэрэглэгдэхэ бншэ, мун газар элдүүрилгын энэ аргын туршагдана үзэгдөөд, Хитадай Арадай Республинын полинууд дээрэ хэрэглэгдэхэ байндань батаар этигэнбди.

ЦЭЭ ЦЭН-ВЫ, Баруун Хойто Хитадай хүдөө ба ой модной ажыхын министр. ЛЮ-ШЫЦЗИ, КНР-эй хүдөө ажыхын министрствын совхозуудай Управлениин начальник. ЧЖАН КЭ ЖАН, КНР-эй Хэв гэжэ провинциин хүдөө ажыхын Управлениин начальник. ЛО НИВ-ХОЭ, КНР-эй хүдөө ажыхын министрствын совхозуудыг тусбэлгын Управлениин начальник.

Хүдөө ажыхын Бүхэсоюзна выставкэ манай наһанһаа холо үлүү байшоо. Бидэнэр мун нилдэ ехэ юумэ хүлэжэ байгаа нэмди. Харин мүнөө бидэнэй харагша наһанһаамнай хэдэн дахин үлүү гоё байхан, хонирхолтой байба. Иимэ выставкэ гансал социалистическ гүрэндэ эмхидхэгдэжэ болохо байна.

ЮЗЕФ МИЛЕВИЧ, польско делегациин гөшүүн.

Советск Союзай хүдөө ажыхын хурдан түргэнөөр хүгжэнэ байһыг выставкэ эли тодоор гэршэлнэ. Бидэнэр Российска Федерациин павильон соо ороно, хүдөө ажыхын үйлдэбрийн амжалтыг хараабди. Советск Союзай эгзэн томо республина болгошо Российска Федерациин хүдөө ажыхын бүхэ халбарин амжалта энэ павильон соо эли тодоор харуулагданхай. Эзэнтэй хамта энэ республина дотор ажалууна байн олон яһатанай ажыхын ба культурна хүгжилтэ харагдана. Хүдөө ажыхын выставкэ дээрэ харан, үзэн юмэнүүдэ нотагаа бусажа, нүхэдтөө хөөржэ үгэхэбди. Монголой бүдэг студентнэр.

Холмогорско үүлтэрэй мал найжаруулжа хүдэлмэри хэдэг Архангельска областин Холмогорско районной «Новая жизнь» колхозой племенной фермын туйлалтанууд выставкэдэ үргэнөөр харуулагдаа. Тус фермэ недондо үнээн бүриһөө дунда зэргээр 3,34 процент тоһолготой 4615 килограмм хү наагаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Новая жизнь» колхозой зоотехник И. Е. Фомина (дундань) выставкэдэ экскурсантуудар ошонон Торини аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой наалишан А. А. Сухиева, Сэлэнгын аймагай Бар Марксын нэрэмжэтэ колхозой наалишан Д. Д. Буджанова гэгшэдтэ сүүдхэдэ 25 килограмм хү үгэдэг «Гельса» гэжэ үнээ харуулжа байна. ТАСС-эй фотохронико.

Германска Демократическа Республикын табан жэлэй ойтой дашарамдуулан Берлиндэ үргэн ниитын митинг болобо

БЕРЛИН, октябрин 7. (ТАСС). Германска Демократическа Республикын байгуулагданаар табан жэлэй ойе найдэрлэлгэтэй дашарамдуулан үргэн нитэ ажалшадай митинг мүнөөдөр Берлиндэ, Маркс-Энгельсын талмай дээрэ болобо. 2 час 30 минута. Германска Демократическа Республикын президент Вильгельм Пик, премьер-министр Отто Гротевол, ГДР-эй Арадай палатын түрүүлэгшын орлогшо Герман Матерн, СЕПГ-эй ЦК-гэй нэгдэх секретарь, премьер-

министрын орлогшо Вальтер Ульбрихт, Газар нотагуудай палатын түрүүлэгшэ Рейнгольд Лобеданц, премьер-министрын орлогшонон Отто Нушке, Генрих Рау, Ганс Лох, Демократическа Республикын Национальна фронтын национальна советэй президиумэй түрүүлэгшэ Эрих Корренс болон бусадай главна трибунада гарахадан бүхы талмай дээрэ нэрвемэ оваци болоно. СССР-эй Министруудэй Советэй түрүүлэгшын нэгдэх орлогшо, Гадаадын хэрэгүүдэй министр, КПСС-эй ЦК-гэй президиумэй гүйшүүн В. М.

Молотов түрүүтэй Советскэ Союзай правительствена делегациин гүйшүүдэй, мүн Германска Демократическа Республикын табан жэлэй ойи найдэрлэлгэд хабаадаха ерэнэн бусад ороноудай правительствена делегацинуудай хүтэлбэрилгэшэд болон гүйшүүдэй главна трибуна дээрэ гарахадан нэрвемэ алыга ташалгаар угтана. Германска Демократическа Республикын премьер-министрын орлогшо, СЕПГ-эй ЦК-гэй нэгдэх секретарь Вальтер Ульбрихт митинг дээрэ үгэ хэлэнэ.

Гэбэшье, нэгэн тушаань, гол шухала тушаань хэлэхэдэ яһала хүрэхэ. Хүдэлмэришэд ба таряашад, физическэ ба ухаан бололой ажалай хүдэлмэрилгэшэд Германска Демократическа Республикые өөһдөө байгуулһан туладаа тэрээнине өөрмөнэй гүрэн гэжэ тоолоно бшуу, энэ гүрэнэй амжалтанууд тэдэнэй шэн зоригто хүсэлэлгөөр хангадана, тэдэнэр энэ гүрэнэй туйлалтануудаар омогорхон, Германска Демократическа Республикада арад хадаа эзэн байна, эгээ тиммэнэ энэ республикын байгуулагданаһаа хойшо табан жэлэй ойи гайхамшагта үдэрне арад үргэн нитэ зориг дэбжэлтэ-тэйгээр тэмдэглэнэ. (Алыга ташалга). Эгээ тиммэнэ арад болбол Германска Демократическа Республикын табан жэлэй ойе омогорхолтойгоор тэмдэглэнэ, энэ найдэрлэлгые национальна ехэ баяр болгоно, тэрэнь ажалшад ажалай шэнэ баатаршалгада зоригуула, экономика ба культурина байгуулалтын бүхы халбаринуудта саашанки, бүри ехэ амжалта туйлахын тулада бүхы демократууд болон патриотуудые улам нятаар жагсаана.

Советскэ Союзай ба Германска Демократическа Республикын харилсаанууд хадаа демократическа Германиин демократическа хүсэнуудтэ ба эдэ хүсэнуудые нэгдүүлгэнэ демократическа Германиин национальна фронтдо этигэлгэ дээрэ үндэһэлэнхэй. Республикын ажалшад өөһэдннгөө долоодын ба гадаадын бүхы хэрэгүүдтэ Советскэ Союзай дэмжэлгын хэрэгтэй болоо һань тиммэ дэмжэлгэ абаха байһандаа этигэжэ шадаха байна. (Нэрвемэ алыга ташалга). Советскэ Союз болбол Германиин нэгдүүлхын түлөө тэмсэлдэнэ германска арадай демократическа ба эб найрамдалда дуратай хүсэнуудтэ али бүхы дэмжэлгэ үзүүлжэ байна. (Алыга ташалга).

Вальтер УЛЬБРИХТЫН хэлэнэн үгэ

ГДР-эй табан жэлэй ойе найдэрлэлгэд Советскэ Союзһаа, социалистическэ ба демократическа лагерин ороноудһаа, капиталистическэ ороноудһаа олон делегацинуудай ерэнэн ушар хадаа Германидахи эб найрамдалда дуратай хүсэнуудтэ ба эб найрамдалда дуратай арадуудай хоорондо хани ёһоной бата хани холбоной бии байһан тухай гэршэлнэ гэжэ Ульбрихт үгынгөө эхиндэ зааба.

правительствын түлөөлэгшэд Баруун Германиин түлөөлэгшэдтэй хэлсээ хэжэ түлөөлгэтэй юм гэжэ Ульбрихт үргэлжэлүүлэн хэлсэб. Аденауэр Лондондо энээнхэ тал ондоогоор, Германска нэгдэлэй асуудал баруун гүрэнүүдэй мэдэжэ шийдхэхэ асуудал гэжэ тоологдохые дурдахан байна. Аденауэр нимэрхүү мэдүүлгэ хэжэ ямаршые эрхгүй байгаа. Германиин хоёр хубин түлөөлэгшэдтэй хоорондоо хэлсээ хэжэнь өөһдөнгөө түлөөлэгшэды томилолго ба нэгдэлгын асуудалые шийдхэлгэ хадаа США-гэй правительствын онсо интересүүдхэ дулдандангүйгээр Баруун Германиин хун зоний ба тэрээнэй түлөөлэгшэдтэй шийдхэхэ хэрэг мүн. Хэлсээ хэжэ хүсэлэлгү хун хадаа Германиин нэгдүүлгын дайсан гэсшэ.

кратическа Республикын Арадай палатын президиум тиммэ эбэй договор, баталха тушаа хараа бодол тухайга хамтадаа хэлсээ хэжэ эхилхэе Боннско федеральна республикын түлөөлэгшэдтэ дурдахан байна. Тингэбэл дүрбэн гүрэнэй саашадаа хэлсээ хэжэ үедэнэ немецкэ арадай хүсэл зориг хадаа хамтадаа зүбшэжэ ойлголсоной үндэһөөр харуулагдаха хэн.

Буу зэбсэг хуряаха, тэрэ хуряалгы хиннаха тухай хэлсэн тушаа Нэгдэмэлт Национуудай Организациин Генеральна Ассамблей дээрэ Советскэ правительствын оруулһан дурдахал хадаа немецкэ арадай гол шухала интересүүдтэй гүйсэд зохилоно гэжэ Ульбрихт үргэлжэлүүлэн хэлэнэ. Хэрбээ бүхы Германи дотор хүдэлмэришэн ангийн нэгдэлэ һань, хэрбээ эб найрамдалда дуратай, демократическа хүсэнуудтэй демократическа Германиин Национальна фронтын туг доро тэмсээ һань, Германиин нэгдэлдэ ямаршые хүсэн һаад тойбо татажа шадахагүй гэжэ Ульбрихт тэмдэглэнэ.

Федеральна германска республика дотор арадай бшэ, харин капитал хэй баяшуул, юнкернууд болон тэдэнэй туйламаршадтэй эзэрхэжэ байдаг туладан энэ республикын байгуулагданаһаа дашарамдуулан, арадай найдэрлэлгэ тухай асуудал гарангүй бшуу. Баруун Германида арадай эзэн болохо сар эрхэ, тинхэдэнэ арад хадаа өөрнөгөө үгы хэлэхэ, өөрнөгөө гайхамшагта үдэрнүүдые найдэрлэлгэ боллохо байна. (Удаан үргэлжэлһэн алыга ташалга).

Германска Демократическа Республика хадаа өөрингөө эсэгэ оронине нэгдүүлхын түлөө немецкэ арадай демократическа, эб найрамдалда дуратай хүсэнуудтэй тэмсэлдэ бата үндэнэ һууринь мүн гэжэ Ульбрихт тэмдэглэнэ. Баруун Германидахи зэбсэгжэлгын миллиардернууд болон гитлеровскэ генералууд, гэжэ Вальтер Ульбрихт үргэлжэлүүлэн хэлэнэ, дахин зэбсэгжэлгын байдайнай аюулай замда Германиин гурбадахаа түлхэжэ оруулхын тулада бүхы хүсөөрөө оролдоно. Баруун Германиин баруун ороноудай сэрэгтэй хэлсэндэ хамжуулаха тухай шийдхэбэри абаһан лондонскэ зүблөөн хадаа немецкэ арадай, Европын арадуудай гол шухала интересүүдтэ сохилто болон байна. Лондонскэ хэлсэнууд хадаа Германиин хоёр хуби зандан удаан саг со байлгаха зорилготой байгаа. Немецкэ арад лондонскэ амьарлаһан хэлсэний дүнгүүдые хэзээшэ зүбшөөхөгү юм.

Экономика ба культурина харилсаануудые үргэдхэжэ, нийтын организацинуудай хамтадаа ажаллалгы хэрэглэжэ, Германиин хоёр хубине хоорондон ойртуулхын тулада бүхы шадалаараа оролдохобди гэжэ тангариглан мэдүүлнэбди.

Немецкэ арадай, Европын бүхы арадуудай амгалан ажабайдал иматта европейскэ гүрэнүүдтэй аюулгүй байдалые хамтадаа хангах тухай европейскэ бүхы гүрэнүүдтэй договор туйламаржаар лэ хангагдаха байна.

Манай үдэрнүүд тушаа хэлэхэ болоо һаа, Германска Демократическа Республикын байгуулагдана ойе найдэрлэлгын улхашанарай Баруун Германида эхээр мэдэжэ болохо буринь, энэ найдэрлэлгэдэ Баруун Германиин ажалшадтэй улам олоороо хабаадаха буринь лэ бүхы германска арада тэды шэнэнэ найн байха байна. (Алыга ташалга).

Германска Демократическа Республикын ажалшад промышенность ба худөө ажахын талаар, транспорт ба худалдаа наймаанай талаар, арадай гэгээрэлые дэбжээжэ ба культурые хүгжөөжэ талаар, городской болон худөөгэй ажалшадтэй байдалые найжаруулаха талаар, өөһэдннгөө бүхы организацинуудай хүдэлмэриние найжаруулаха талаар элдэб олон шухала ба хойшоуулагдаһагүй зорилгонуудые шийдхэжэ байна.

«Германиин дахинаа нэгдүүлхэ тухай асуудалые шийдхэлгэ хадаа гол шухала ба хойшоуулагдаһагүй байна» гэжэ Германска Демократическа Республикын табан жэлэй ойтой дашарамдуулан Берлиндэ болон баярай заседани дээрэ В. М. Молотовтэй хэлэнэн үгые заагаад, Ульбрихт болбол Советскэ Правительство Германска Демократическа Республикыда суверенитет олгожо, Германиин нэгдэлгэдэ өөрингөө талаһаа туйлаһан байна гэжэ тэмдэглэнэ.

Германиин нэгдүүлхэ ба бээ даанхай болгохо, Германиитэй эбэй договор баталха зорилгоор нитэ Германиин хэлсээ хэжын түлөө тэмсэлдэ немецкэ ажалшадые эсүүдлэн гэжэ Ульбрихтын урялхада сугларгад нэрвемэ алыга ташалгаар угтаа.

Германиин демократическа ёһоор нэгдүүлхын түлөө тэмсэлдэ түшгэ тулгуури болон Германска Демократическа Республикын хүндэлэлдэ, немецкэ ба агууехэ советскэ арадуудай хоорондын эблэршэгү хани барисаанай хүндэлэлдэ, бүхы дэлхэй дээрэхэ эб найрамдалай хүндэлэлдэ юрөөл табяад, Ульбрихт өөрингөө үгые түгсэхэ.

Митингдэ хабаадаһад профессор Корренсын дурдахалаар СССР-эй Верховно Советтэй Президиумдэ, СССР-эй Министруудтэй Советдэ, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедтэ эльгэдхэхэ доро дурсагдана амаршалгы ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаа.

Нэгдэмэл, бээ даанхай, эб найрамдалда дуратай, демократическа Германи мандаха болтогой! (Нэрвемэ алыга ташалга). Советскэ ба германска арадуудай хоорондын эблэршэгү хани холбоон мандажа, бэхижэжэ байг мүн! (Нэрвемэ, үни удаан үргэлжэлһэн алыга ташалга. «Хани барисаан!», «Хани барисаан!» гэнэн хашхараанууд).

Советскэ Социалистическэ Республиканыудай Союзай Верховно Советтэй Президиумдэ, Советскэ Социалистическэ Республиканыудай Союзай Министруудтэй Советтэ, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедтэ амаршалгын бэшгэ:

Германска Демократическа Республикын байгуулагданаар табан жэлэй ойи үдэр Германиин столица—Берлиндэ болоһон үргэн ниитын митингдэ хабаадаһад бүхы немецкэ патриотуудай үмэнһөө Советскэ Союзай арадуудта өөһэдннгөө ахадүүтэй дайшалһы баяр хүргэнэ, национальна нэгдэлэй түлөө, ажана амгалан, зол жаргалта ажабайдалай түлөө үнэн зүб тэмсэлдэнэ немецкэ арада бүхы талын дэмжэлгэ холодоо үзүүлжэ байдагтай түлөө тэдэнэртэ байсхалан хүргэнэ. Манай арадуудай хоорондын хани холбоо хадаа Европодо эб найрамдал хангалтада тон ехэ удхашанартай, германска национ гол шухала интересүүдэ харюусана гэжэ мэдэрэнэ, бидэнэр ингэжэ тангариглан мэдүүлнэбди.

саа байгуулаад, арадай бүхы демократическа ба патриотическа хүсэнуудые национальна нэгдэмэл фронт дотор нилүүлэн, германска милитаризмын нэгэн болохо аюулда эсэргүүсэн, германска эсэгэ орой нэгдэн нилэхын түлөө, Германиин демократическа ба амгалан замаар хүгжэхын түлөө тэмсэлэй хүтэлбэриние гартаа абаһан байна.

Баруун Германидахи ажалшад, эб найрамдалда дуратай, патриотическа бүхы немецүүд эб найрамдалай, демократин ба арадуудтэй бээ ойлголсолгын түлөө баатарлиг, түрүү тэмсэлшэ, манай бүхы арада түнзэгыгөөр хүндэлэгдэлгэ президент нүхэр Вильгельм Пикын хүтэлбэрээр ерээдүйн зол жаргалта байдал тээшэ ошоһон замаар хэлбэришэгүгөөр урагшаа дабшажа ябаа Германска Демократическа Республикын правительствын баримталжа байгаа немецкэ национальна, эб найрамдалай политикын үнэн зүб байһаниин Германска Демократическа Республикын экономика, культурина ба политическэ хүгжэлтын баримтанууд дээрэһээ батаар ойлгон этигэнэ. Баруун Германидахи империалистическэ хүсэнууд бэрээр германска асуудалые эбэй ёһоор шийдхэлгэдэ һаад тойбо татаха гэжэ оролдоно. Гэбэшье, бидэнэр, немецкэ демократууд ба патриотууд нитэгерманска сүлөөтэ һунтуули хэжэ, Германиин нэгдүүлхэ зорилгоор немецүүдтэй бээ ойлголсохын түлөө сар үргэлжэ тэмсэхэбди. Бүхы арадуудтэй эб найрамдалай ёһоор харилсан ажаллаха хэрэгтэ хубитаяа оруулхын түлөө бидэнэр хүсээ гамнахагүйбди.

Германо-советскэ хани холбоон мандаха болтогой! Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал мандаха болтогой! Нэгдэмэл, демократическа, эб найрамдалда дуратай, бээ даанхай Германи мандаха болтогой! Удаан Советскэ Союзай правительствена делегациин хүтэлбэрлэгшэ, СССР-эй Министруудтэй Советтэй Түрүүлэгшын нэгдэх орлогшо, Гадаадын хэрэгүүдтэй министр В. М. Молотовто үгэ үгтөө.

Германиин нэгдүүлхын түлөө тэмсэл хадаа Германска Демократическа Республикын ажалшадтэй гол анхарал соо байха ёһотой. Германска гүрэнине нилүүлхэн нэгдүүлхын түлөө тэмсэл хадаа Зүүн ба Баруун Германиин демократууд болон патриотуудые нэгдүүлхэ ёһотой, германска милитаризмые яажашы һань нэрвэхые хүсэшэ Баруун Германидахи милитаристнууд болон реваншистнуудта түшлэлэн, Европа ба Америкэдэхэ хархис этгээдүүдтэй харата бодолго хадаа Германиин нэгдүүлгын энэ зам дээрэ мүнөө үедэ эгээн ехэ һаад тойбо татана гэжэ тэдэ демократууд ба патриотууд мартаха ёһогүй. Германска гүрэнине нэгдүүлхэ зам дээрэ үсөөн бэшэ һаад түбэг бии

Германо-советскэ хани холбоо хадаа манай гол шухала хэрэг мүн, бидэ тэрээнине наггинаар сахибди. Германска Демократическа Республика хадаа манай бүхы арада толоото жэшэ болоо, тус республика дотор хүдэлмэришэн анги ажалша таряашадтэй холбоо барина.

Баруун Германидахи ажалшад, эб найрамдалда дуратай, патриотическа бүхы немецүүд эб найрамдалай, демократин ба арадуудтэй бээ ойлголсолгын түлөө баатарлиг, түрүү тэмсэлшэ, манай бүхы арада түнзэгыгөөр хүндэлэгдэлгэ президент нүхэр Вильгельм Пикын хүтэлбэрээр ерээдүйн зол жаргалта байдал тээшэ ошоһон замаар хэлбэришэгүгөөр урагшаа дабшажа ябаа Германска Демократическа Республикын правительствын баримталжа байгаа немецкэ национальна, эб найрамдалай политикын үнэн зүб байһаниин Германска Демократическа Республикын экономика, культурина ба политическэ хүгжэлтын баримтанууд дээрэһээ батаар

хэрбээ найдэрлэлгэдэн байгаа һань, тэрэн тухай дуулдана лэ байха хэн. Германска Демократическа Республикын байгуулагданаһаа яахдаа ажалшадтэй найдэр боллоо гэсшэ, тинхэдэ Германска федеральна республикын байгуулагданаһаа яахдаа мэдэгдэнгүйгөөр, арад үргэн ниитын хабаадалгагүйгөөр үгэрнэ гэсшэб? гэнэн асуудал гарана.

Хүдэтэ нүхэдүүд, ханинар! Советскэ арадай үмэнһөө, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин үмэнһөө таанарта Германска Демократическа Республикын ойи үдэртэй дашарамдуулан үнэн зүбшэжэ баяр хүргэжэ, амаршалба. (Алыга ташалга).

Хүдэтэ нүхэдүүд, ханинар! Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин үмэнһөө, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин үмэнһөө таанарта Германска Демократическа Республикын ойи үдэртэй дашарамдуулан үнэн зүбшэжэ баяр хүргэжэ, амаршалба. (Алыга ташалга).

В. М. МОЛОТОВОЙ хэлэнэн үгэ

Хүндэтэ нүхэдүүд, ханинар! Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин үмэнһөө таанарта Германска Демократическа Республикын ойи үдэртэй дашарамдуулан үнэн зүбшэжэ баяр хүргэжэ, амаршалба. (Алыга ташалга).

Хүндэтэ нүхэдүүд, ханинар! Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин үмэнһөө таанарта Германска Демократическа Республикын ойи үдэртэй дашарамдуулан үнэн зүбшэжэ баяр хүргэжэ, амаршалба. (Алыга ташалга).

Хүндэтэ нүхэдүүд, ханинар! Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин үмэнһөө таанарта Германска Демократическа Республикын ойи үдэртэй дашарамдуулан үнэн зүбшэжэ баяр хүргэжэ, амаршалба. (Алыга ташалга).

Хүндэтэ нүхэдүүд, ханинар! Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин үмэнһөө таанарта Германска Демократическа Республикын ойи үдэртэй дашарамдуулан үнэн зүбшэжэ баяр хүргэжэ, амаршалба. (Алыга ташалга).

Хүндэтэ нүхэдүүд, ханинар! Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин үмэнһөө таанарта Германска Демократическа Республикын ойи үдэртэй дашарамдуулан үнэн зүбшэжэ баяр хүргэжэ, амаршалба. (Алыга ташалга).

Молдавска арадай инструменталь оркестр Бурят-Монголой гүрэнэй 10-ой оркестро оперо ба балетдэ театры октябрин 8-да, ПБЗ-гэй Культурна долоо соо октябрин 9-дэ концерте руула. Энэ концерте Сталинскэ театры лауреат Тамара Чебан хабалда. Тамара Чебанине ба бусад артисттэй концертые харгалшад халуунаар үнэн ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Дойна» гэжэ молдавска арадай дуу Тамара Чебан ташалжа байна. А. Мантавай фот.

МТС-үүдтэ культуран хэрэгсэл эльгэгэдэ

Энэ жэлдэ республикын МТС-ба совхозууд культурина хэрэгсэл хэсээр абаба. ВЛКСМ-эй шийдэл рини ёһоор шэнэ ба боро газар элдүүлжэ байһан МТС-үүдтэ совхозуудта тус бүридэнэ 1000-1000 хэһэг номтой библиотекэнууд үгтөө.

Тэршэлэн, республика дотор гага бүхы МТС ба совхозуудта ариулагдан культурина хэрэгсэл бүридхэгдэнэ тусгаар посёлканы эльгэгэдэ. Тэрэ посёлканыууд «Родина» гэжэ радиоприёмник, пластинкатын патефон, шагар, домино гэхэ мэтэ бии. Мүнөө Ленинград, Новобрянска, Селенгинск мүн бусад МТС-үүд эдэ посёлканыууде абаад байна. Гална энэ жэлдэ худөө ажал хүдэлмэрилгэшэдтэй ба МТС, совхозуудай хүдэлмэрилгэшэдтэй профсоюзай обком культурина ба спортныууд хэргэлэнүүдые абаха хэрэгтэ үнэн 200 мянган түхэриг мүнэг гаргалха байна. М. Гасков.

Концерт харуулахаа колхозуудта

Бичурын аймагтэй Культурна башангай урнайханай агитбригадтаряа хуряала дээрэ хүдэлмэрилгэ байгаа колхозинууд ба механизаторнуудта концерт харуулахаа дөө гарба. Тус бригада Бичурын сомонтой рошиловай, Кировэй нэрэмжтэ кинозуудта, «Ленинский путь» кинозой полевои стануудууд концерт харуулаад, Бичурын МТС-эй харьяат бусад колхозуудта ошобо. Концертне программандан орой арадай ба советскэ композиторнуудай дуунууд, уран ушалаа, хүдөө мюнернууд бии. Тэдэнэй табиган концертые мэдөөгэй ажалшад Ионикхолтолой харана. М. Николаев.

Шүүбэринүүдые түлэнэ

СССР-эй арадай ажахые нэрвэн бодохо ба хүгжөөжэ гүрэнэй 4-хүи урһаламжын 10-дахы тиражтай таблицаар нөөсэлгын кассеттэй шүүбэринүүдые ажалшадта түлэнэ захалаа. Улан-Удын нөөсэлгын 301-дэ центральна касса түрүүшын 8 дүрэй туршада 360 мянган түхэриг шүүбэрин ажалшадта түлэнэ байна. Тэрэ тоодо 50 мянган түхэриг үгэ шүүбэри тудад. Октябрин нэгэнһээ эхилэн мүн энэ урһаламжын үнэһэн түлэнэ 1-дхи тиражтай таблицаар түлэнэ хэгдэжэ байна. Түрүүшын 4-хонот туршада 403 мянган түхэриг ажалшадта түлэгдөө. В. Михайлов.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

«ПРОГРЕСС» КИНОТЕАТРУУДА

«ПРОГРЕСС» кинотеатр — «Роман Александр Матросов» (10 ч. 30 м., 12 ч.), урнайханай шэнэ фильм «Родина» I сери (13 ч. 45 м., 15 ч. 30 м., 17 ч. 15 м., 19 ч., 20 ч. 45 м. ба 22 ч. 30 м.). «ХРОНИКА» кинотеатр — «Широкое поле» (16 ч. 30 м. ба 21 ч.), «Поезд об окоте» (18 ч. 15 м.), «Три мушкетера» (10 ч. 30 м., 12, 13 ч. 30 м., 15, 16, 30 м. ба 22 ч. 30 м.).